

HRVATSKA AGENCIJA ZA NADZOR FINANCIJSKIH USLUGA

Na temelju odredbi članka 101. stavak 5. i članka 107. stavak 7. Zakona o osiguranju (»Narodne novine« broj 151/05, 87/08, 82/09) Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga donijela je na sjednici održanoj dana 23. srpnja 2009. godine

PRAVILNIK

O MINIMALNIM STANDARDIMA, NAČINU OBRAČUNA I MJERILIMA ZA IZRAČUN TEHNIČKIH PRIČUVA OSIGURANJA

DEFINICIJE POJMOVA

Članak 1.

Za potrebe ovog Pravilnika koriste se sljedeći pojmovi:

- Zakon – Zakon o osiguranju (»Narodne novine« br. 151/05, 87/08, 82/09),
- Agencija – Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga
- Društvo – društvo za osiguranje, društvo za reosiguranje koje je dobilo dozvolu Agencije za obavljanje poslova osiguranja odnosno poslova reosiguranja,
- Ovlašteni aktuar – osoba koja ima ovlaštenje nadzornog tijela za obavljanje poslova ovlaštenog aktuara
- Imenovani ovlašteni aktuar – ovlašteni aktuar kojeg je imenovalo Društvo da obavlja poslove propisane člankom 68. Zakona
- Priznati aktuarski postupci – opće poznati aktuarski postupci koji su u skladu sa Zakonom i ovim Pravilnikom.

UVODNE ODREDBE

Članak 2.

1. Pravilnikom o minimalnim standardima, načinu obračuna i mjerilima za izračun tehničkih pričuva osiguranja propisuju se: minimalni standardi, način obračuna i mjerila za izračun tehničkih pričuva.
2. Odredbe ovog Pravilnika koje se odnose na upravu na odgovarajući se način primjenjuju se na upravni odbor i izvršne direktore Društva odnosno društva za reosiguranje.

TEHNIČKE PRIČUVE OSIGURANJA

Članak 3.

1. Društvo mora u vezi sa svim poslovima osiguranja koje obavlja oblikovati odgovarajuće tehničke pričuve osiguranja namijenjene pokriću budućih obveza iz osiguranja i eventualnih gubitaka zbog rizika koji proizlaze iz poslova osiguranja koje obavlja.
2. Društvo je dužno oblikovati sljedeće vrste tehničke pričuve osiguranja:
 1. pričuve za prijenosne premije,
 2. pričuve za bonuse i popuste,
 3. pričuve šteta,
 4. druge tehničke pričuve osiguranja.
3. Društvo može oblikovati i tehničke pričuve za kolebanje šteta.
4. Iznimno od odredbe stavka 3. ovoga članka Društvo je dužno oblikovati tehničke pričuve za kolebanje šteta ako obavlja poslove osiguranja kredita.
5. Matematičke pričuve osiguranja dužno je oblikovati Društvo koje obavlja životna osiguranja, odnosno osiguranja kod kojih se kumuliraju sredstva štednje ili sredstva za pokriće rizika u kasnijim godinama osiguranja, s višegodišnjim trajanjem na koja se primjenjuju tablice vjerojatnosti i izračuni kao i na životna osiguranja.
6. Društvo koje obavlja osiguranja kod kojih osiguranik preuzima na sebe investicijski rizik mora u vezi s ovim osiguranjima oblikovati i posebne pričuve.

PRIČUVE ZA PRIJENOSNE PREMIJE

Članak 4.

1. Pričuva za prijenosne premije kod pojedinog osiguranja oblikuje se u visini onog dijela obračunate premije koji se odnosi na pokriće osiguranja za razdoblje osiguranja nakon obračunskog razdoblja za koje se izračunava pričuva.
2. Minimalni standardi, način obračuna i mjerila za izračun pričuva prijenosnih premija prilog su ovog Pravilnika i njegov sastavni dio.

PRIČUVE ZA BONUSE I POPUSTE

Članak 5.

Pričuve za bonuse i popuste oblikuju se u visini iznosa na čiju isplatu imaju pravo osiguranici s osnove prava na:

1. sudjelovanje u dobiti iz njihovih osiguranja, odnosno drugih prava na temelju ugovora o osiguranju (bonusi), osim ako se za ta osiguranja oblikuje matematička pričuva,
2. buduće djelomično sniženje premije (popusti),
3. povrat dijela premije za nepotrošeno vrijeme osiguranja zbog prijevremenog prestanka osiguranja (storno).

PRIČUVE ŠTETA

Članak 6.

1. Pričuve šteta oblikuju se u visini procijenjenih obveza koje je Društvo dužno isplatiti na temelju onih ugovora o osiguranju kod kojih je osiguranik slučaj nastupio prije kraja

obračunskog razdoblja, uključujući sve troškove koji na temelju tih ugovora terete Društva.

2. Pričuve šteta moraju, pored procijenjenih obveza za nastale ali još neriješene štete, obuhvaćati i procijenjene obveze za već nastale ali još neprijavljene štete.
3. Minimalni standardi, način obračuna i mjerila za izračun pričuva šteta prilog su ovog Pravilnika i njegov sastavni dio.

PRIČUVE ZA KOLEBANJE ŠTETA

Članak 7.

1. Pričuve za kolebanje šteta namijenjene su izravanju neravnomjernog nastajanja štetnih događaja. Društvo može oblikovati pričuve za kolebanje šteta u onim vrstama osiguranja za koje se na temelju statističkih podataka mogu očekivati značajnija odstupanja godišnjeg iznosa šteta i to temeljem odstupanja kvote šteta obračunskog razdoblja od prosječne kvote šteta u promatranom razdoblju.
2. Minimalni standardi, način obračuna i mjerila za izračun pričuva za kolebanje šteta prilog su ovog Pravilnika i njegov sastavni dio.

DRUGE TEHNIČKE PRIČUVE OSIGURANJA

Članak 8.

Druge tehničke pričuve osiguranja oblikuje Društvo s obzirom na predviđene buduće obveze i rizike od velikih šteta koji proizlaze iz: osiguranja od odgovornosti za nuklearne štete ili odgovornosti proizvođača za farmaceutske proizvode, potresa, poplave te druge obveze i rizike u vezi kojih ne oblikuje: pričuve za prijenosne premije, pričuve za bonuse i popuste, pričuve šteta, pričuve za kolebanje šteta i matematičke pričuve.

MATEMATIČKE PRIČUVE

Članak 9.

1. Matematičke pričuve oblikuju se u visini sadašnje vrijednosti procijenjenih budućih obveza društva na temelju sklopljenih ugovora o osiguranju umanjenu za sadašnju procijenjenu vrijednost budućih premija koje će biti uplaćene na temelju ovih osiguranja, a izračunavaju se primjenom odgovarajućeg aktuarskog vrednovanja koje uzima u obzir sve buduće obveze Društva na temelju pojedinog ugovora o osiguranju, uključujući:
 1. zajamčene isplate na koje osiguranik ima pravo,
 2. bonuse na koje osiguranik ima pravo, samostalno ili zajedno s drugim osiguranicima, bez obzira na to u kojem su obliku izraženi,
 3. druga prava koja osiguranik može imati na temelju ugovora o osiguranju,
 4. troškove, uključujući provizije.
2. Pri izboru metode aktuarskog vrednovanja Društvo mora na odgovarajući način uzimati u obzir i metode vrednovanja imovine koja služi za pokriće matematičke pričuve.
3. Društvo mora izračunavati matematičku pričuvu posebno za svaki ugovor o osiguranju. Primjena odgovarajućih približnih vrijednosti odnosno poopćavanja dopuštena je samo ako je vjerojatno da će njihova primjena dovesti do približno jednakog rezultata kao pojedinačni izračun.

4. Kada osiguranik ima na temelju ugovora o osiguranju pravo na isplatu otkupne vrijednosti, matematička pričuva oblikovana u vezi s tim ugovorom ne smije biti manja od otkupne vrijednosti.
5. Društvo je dužno u dodatku uz godišnje izvješće navesti osnovice i metode kojima se služi pri izračunu matematičkih pričuva.
6. Minimalni standardi, način obračuna i mjerila za izračun matematičkih pričuva prilog su ovog Pravilnika i njegov sastavni dio.

POSEBNE PRIČUVE ŽIVOTNIH OSIGURANJA KOD KOJIH OSIGURANIK PREUZIMA NA SEBE INVESTICIJSKI RIZIK

Članak 10.

1. Društvo koje obavlja poslove životnog osiguranja kod kojih ugovaratelj osiguranja preuzima na sebe investicijski rizik mora u vezi s ovim osiguranjima oblikovati i posebne pričuve za naknade osigurane ugovorom o osiguranju koje su direktno vezane za vrijednost ulaganja.
2. U slučaju da ugovor o osiguranju garantira određene isplate za životna osiguranja kod kojih ugovaratelj osiguranja snosi rizik ulaganja potrebno je oblikovati i zasebnu matematičku pričuvu za pokriće zajamčenih naknada (na primjer za pokriće rizika od smrti, troškova obavljanja djelatnosti ili drugih rizika poput zajamčenih isplata o dospijeću ili zajamčenih otkupnih vrijednosti).
3. Minimalni standardi, metode obračuna posebnih pričuva životnih osiguranja kod kojih osiguranik preuzima na sebe investicijski rizik dio su Minimalni standardi, način obračuna i mjerila za izračun matematičkih pričuva.

OBVEZE DRUŠTVA ZA OSIGURANJE ODNOSNO DRUŠTVA ZA REOSIGURANJE

Članak 11.

1. Društvo je dužno najmanje 6 mjeseci prije kraja tekuće financijske godine imenovati ovlaštenog aktuara koji će dati mišljenje o obračunu tehničkih pričuva za tekuću financijsku godinu. Društvo je dužno o imenovanju pisano izvijestiti Agenciju u roku od osam dana od dana imenovanja.
2. Uprava mora imenovanom ovlaštenom aktuaru staviti na raspolaganje sve podatke koji su mu potrebni za obavljanje poslova iz članka 12. ovog Pravilnika.
3. Uprava Društva dužna je poduzeti mjere radi usklađivanja poslovanja sukladno izvješću imenovanog ovlaštenog aktuara.
4. Društvo je dužno u roku od 14 dana od dana podnošenja godišnjeg izvješća priložiti Agenciji i izvješće imenovanog ovlaštenog aktuara iz članka 68. stavka 3. Zakona s mišljenjem imenovanog ovlaštenog aktuara o oblikovanju cjenika premija i tehničkih pričuva osiguranja sukladno odredbama Zakona, odnosno na temelju njega donesenih propisa.
5. Iznimno od stavka 4. ovog članka, u skladu s člankom 158. stavkom 4. Društvo je dužno na zahtjev Agencije dostaviti izvješće imenovanog ovlaštenog aktuara iz članka 68. stavka 3. Zakona odnosno mišljenje imenovanog ovlaštenog aktuara o oblikovanju cjenika premija i tehničkih pričuva osiguranja dostaviti u roku koji odredi Agencija.

POSLOVI IMENOVANOG OVLAŠTENOG AKTUARA

Članak 12.

1. Imenovani ovlašteni aktuar treba pri utvrđivanju ispravnosti obračuna tehničkih pričuva:
 - provjeriti čuva li Društvo odgovarajuće podatke za izračun tehničkih pričuva kao i njihovu vjerodostojnost,
 - provjeriti jesu li metode i temelji obračuna tehničkih pričuva u skladu s pravilima aktuarske struke i važećim propisima,
 - provjeriti oblikuju li se tehničke pričuve osiguranja tako da omogućuju trajno ispunjavanje svih obveza Društva iz ugovora o osiguranju.
2. Imenovani ovlašteni aktuar odgovoran je oblikuju li se premije osiguranja sukladno aktuarskoj struci i važećim propisima te jesu li oblikovane tako da omogućuju trajno ispunjavanje svih obveza Društva iz ugovora o osiguranju.
3. Imenovani ovlašteni aktuar dužan je izraditi mišljenje o oblikovanju cjenika premija i tehničkih pričuva osiguranja u skladu s odredbama Zakona i ovog Pravilnika.
4. Imenovani ovlašteni aktuar dužan je upravi i nadzornom odboru predložiti izvješće o nadzoru koji je obavljao na temelju stavaka 1. i 2. ovoga članka. Izvješće mora obuhvaćati prvenstveno razloge za pozitivno mišljenje, mišljenje uz ograde, odnosno negativno mišljenje imenovanog ovlaštenog aktuaru uz godišnje izvješće.
5. Ako imenovani ovlašteni aktuar u obavljanju poslova iz stavka 1. i 2. ovoga članka utvrdi nepravilnosti, mora o tome neodgodivo izvijestiti upravu Društva.
6. Ako uprava Društva ne poduzme mjere sukladno izvješću iz stavka 4. ovoga članka, imenovani ovlašteni aktuar dužan je o tome neodgodivo obavijestiti nadzorno tijelo.
7. Ako imenovani ovlašteni aktuar prestane obavljati tu funkciju u Društvu, dužan je o tome obavijestiti nadzorno tijelo u roku od 8 dana od dana saznanja.

MIŠLJENJE IMENOVANOG OVLAŠTENOG AKTUARA O OBRAČUNU TEHNIČKIH PRIČUVA

Članak 13.

1. Obračun odgovarajuće tehničke pričuve obavlja se na temelju priznatih aktuarskih postupaka.
2. Pravilnost obračuna odgovarajuće tehničke pričuve treba potvrditi imenovani ovlašteni aktuar u vlastoručno potpisanom Mišljenju imenovanog ovlaštenog aktuaru o obračunu odgovarajuće tehničke pričuve. Mišljenje imenovanog ovlaštenog aktuaru o obračunu tehničke pričuve može biti pozitivno mišljenje, mišljenje uz ograde ili negativno mišljenje.
3. Imenovani ovlašteni aktuar treba obrazložiti razloge davanja pozitivnog mišljenja, mišljenja uz ograde ili negativnog mišljenja.
4. Mišljenje imenovanog ovlaštenog aktuaru o obračunu odgovarajuće tehničke pričuve sastavni je dio godišnjeg izvješća Društva.
5. U Mišljenju imenovanog ovlaštenog aktuaru navodi se koje su metode obračuna odgovarajuće tehničke pričuve korištene za pojedinu vrstu osiguranja.

ISKLJUČENJA IMENOVANOG OVLAŠTENOG AKTUARA

Članak 14.

1. Imenovani ovlašteni aktuar ne može biti osoba koja u društvu obnaša funkciju člana uprave društva, člana upravnog odbora, odnosno izvršnog direktora ili prokuriste, odnosno koja posredno ili neposredno ima udio u Društvu veći od 1%.

2. Imenovani ovlašteni aktuar koji potpisuje mišljenje o obračunu tehničkih pričuva u okviru revizorskog izvješća Društva, ne može istovremeno biti osoba koja je zaposlenik revidiranog društva, koja je povezana sa revidiranim društvom ili koja je zaposlenik povezanog društva.

ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 15.

Stupanjem na snagu ovog Pravilnika prestaje vrijediti Pravilnik o minimalnim standardima, načinu obračuna i mjerilima za izračun tehničkih pričuva osiguranja objavljen u Narodnim novinama broj 139/06.

Članak 16.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu u roku od 8 dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

Klasa: 011-02/09-04/57
Urbroj: 326-01-09-01
Zagreb, 23. srpnja 2009.

član Uprave
Ivo Šulenta

MINIMALNI STANDARDI, NAČIN OBRAČUNA I MJERILA ZA IZRAČUN PRIČUVA PRIJENOSNIH PREMIJA

I OSNOVNE ODREDBE

1. Ova Mjerila utvrđuju načine i metode obračunavanja bruto prijenosnih premija i prijenosnih premija neto od reosiguranja.
2. Društvo obračunava bruto prijenosne premije i prijenosne premije neto od reosiguranja po vrstama osiguranja za one ugovore o osiguranju (police) kod kojih osigurateljno pokriće traje i nakon kraja obračunskog razdoblja budući da se osigurateljna i obračunska razdoblja ne poklapaju.
3. Ova Mjerila se ne primjenjuju na osiguranja za koja se računa matematička pričuva.
4. Osnovica za obračun bruto prijenosne premije je zaračunata bruto premija. Zaračunate bruto premije neživotnih osiguranja uključuju sve iznose premija koje su ugovorene (policirane) u tekućem obračunskom razdoblju na period najduže do godinu dana, bez obzira da li se ti iznosi u cijelosti ili djelomično odnose na kasnije obračunsko razdoblje.
5. Prijenosne premije moraju biti dovoljne za ispunjavanje razumno predvidivih obveza koje će nastati nakon obračunskog razdoblja, a koje proizlaze iz ugovora o osiguranju i to za sve vrste osiguranja na koja se odnose ova mjerila, a kojima se Društvo bavi.
6. Ako primjenom dolje navedenih Metoda uvjet iz prethodne točke nije zadovoljen (npr. zbog velikih fluktuacija u tečaju ili neprekidno lošeg rezultata) Društvo je dužan povećati prijenosnu premiju do iznosa koji zadovoljava uvjet iz prethodne točke.
7. Odredbe ovih Mjerila na odgovarajući se način primjenjuju i na društava za reosiguranje.

II METODE ZA OBRAČUNAVANJE BRUTO PRIJENOSNIH PREMIJA

II 1 Pojedinačni obračun za neživotna osiguranja s ravnomjernom raspodjelom rizika u vremenu

1. Pojedinačni obračun za svaki ugovor o osiguranju radi se po sljedećem obrascu:

$$BPP = BP * \frac{d}{dOB}$$

Gdje je:

BPP = bruto prijenosna premija,

BP = osnovica za izračun bruto prijenosne premije,

d = broj dana nakon kraja obračunskog razdoblja do kraja razdoblja za koje je zaračunata bruto premija BP,

dOB = ukupan broj dana trajanja osiguranja za koji je zaračunata bruto premija BP.

2. Za ugovore o osiguranju kod kojih je došlo do promjene osnovice za izračun bruto

prijenosne premije Društvo se može koristiti metodom koja nije u mjerilima i za koju imenovani ovlašteni aktuar mora dati obrazloženje.

II 2 Pojedinačni obračun za neživotna osiguranja s neravnomjernom raspodjelom rizika u vremenu

1. Za ugovore o osiguranju kod kojih se visina pokrića (rizik) mijenja u vremenu trajanja osiguranja, Društvo obračun bruto prijenosne premije radi pojedinačno za svaki ugovor o osiguranju, uzimajući u obzir promjene visine pokrića tijekom trajanja osiguranja i dužinu trajanja osiguranja.

2. Takvi ugovori pojavljuju se naročito kod:

- osiguranja građevinskih objekata u izgradnji,
- osiguranja objekata u montaži,
- osiguranja filmske djelatnosti,
- osiguranja ugovorne odgovornosti izvođača građevinskih ili montažnih poslova
- osiguranja potraživanja (kredita).

3. Ako je razumno za pretpostaviti da visina pokrića (rizik) raste ili pada linearno u vremenu trajanja osiguranja i obveza u trenutku početka osiguranja je OS_p , a u trenutku isteka OS_k , pojedinačni obračun za svaki ugovor o osiguranju radi se po sljedećem obrascu:

$$BPP = BP * \frac{d * (2 * OS_k * dOB - d * (OS_k - OS_p))}{dOB^2 * (OS_k + OS_p)}$$

4. Za ugovore o osiguranju kod kojih je došlo do promjene osnovice za izračun bruto prijenosne premije Društvo se može koristiti metodom koja nije u mjerilima i za koju imenovani ovlašteni aktuar mora dati obrazloženje.

II 3 Pojedinačni obračun za dopunska osiguranja uz osiguranje života

1. Kod godišnjeg i ispodgodišnjeg plaćanja premije obračun bruto prijenosne premije za dopunska osiguranje uz osiguranje života radi se za svaki pojedini ugovor po sljedećem obrascu:

$$BPP = NBP - BP * \frac{d_1}{dOB}$$

Gdje je:

BPP = bruto prijenosna premija,

NBP = osnovica za izračun bruto prijenosne premije (naplaćena premija do kraja obračunskog razdoblja za zadnju osiguravateljnu godinu),

BP = policirana premija za zadnju osiguravateljnu godinu,

d_1 = broj dana od početka zadnje osiguravateljne godine do kraja obračunskog razdoblja,

dOB = ukupan broj dana u zadnjoj osiguravateljnoj godini.

2. Ako je rezultat negativan, uzima se da je bruto prijenosna premija 0 (nula).

3. Kod jednokratnog plaćanja premije za cijelo razdoblje osiguranja ili za jedan njegov dio, gdje je cijelo razdoblje, odnosno njegov dio, veći od jedne godine, obračun bruto prijenosne premije za dopunska osiguranja uz osiguranje života radi se za svaki pojedini ugovor po sljedećem obrascu:

$$BPP = JNBP * \frac{d_1}{DOB2}$$

Gdje je:

BPP = bruto prijenosna premija,

$JNBP$ = jednokratna uplata,

d_2 = broj dana od kraja obračunskog razdoblja do kraja razdoblja za koje je zaračunata jednokratna uplata,

$DOB2$ = ukupan broj dana razdoblja za koje je zaračunata jednokratna uplata.

4. Za ugovore o osiguranju kod kojih je došlo do promjene osnovice za izračun bruto prijenosne premije Društvo se može koristiti metodom koja nije u mjerilima i za koju imenovani ovlašteni aktuar mora dati obrazloženje.

II 4 Proporcionalne metode

1. Za obračun bruto prijenosnih premija mogu se koristiti matematičko statističke metode ukoliko daju približno iste rezultate kao i pojedinačni obračun.

2. Iz obračuna se isključuju osiguranja kojima se kraj osigurateljnog pokrića poklapa s krajem obračunskog razdoblja.

3. Ukoliko Društvo primjenjuje ove metode, mora navesti i obrazložiti sve pretpostavke koje su korištene (vrsta osiguranja, početak i trajanje osiguranja, način i kriteriji grupiranja podataka, te ostale elemente relevantne za vremensko razgraničenje premije).

4. Za vrstu osiguranja s ravnomjernom raspodjelom rizika i prosječnim trajanjem osiguranja n mjeseci, ako su počeci osiguranja jednakomjerno raspoređeni u pojedinom mjesecu, sredina mjeseca uzima se kao prosječni početak osiguranja, pa se obračun bruto prijenosne premije za obračunsko razdoblje radi po sljedećem obrascu:

$$BPP = \frac{1}{2n} \sum_{i=0}^{n-1} BP_i * [(2n - 1) - 2i]$$

Gdje je:

BPP = bruto prijenosna premija,

BP_i = zaračunata bruto premija u mjesecu koji je i mjeseci prije zadnjeg mjeseca obračunskog razdoblja.

5. Za vrstu osiguranja s ravnomjernom raspodjelom rizika i prosječnim trajanjem osiguranja od n mjeseci, ako su počeci osiguranja pretežno početkom mjeseca, obračun bruto prijenosne premije za obračunsko razdoblje se radi po sljedećem obrascu:

$$BPP = \frac{1}{n} * \sum_{i=0}^{n-1} BP_i * (n - 1 - i)$$

Gdje su: BPP i BP_i kao pod 4.

6. Za vrstu osiguranja s ravnomjernom raspodjelom rizika i prosječnim trajanjem osiguranja od n mjeseci, ako su počeci osiguranja pretežno krajem mjeseca, obračun bruto prijenosne premije za obračunsko razdoblje se radi po sljedećem obrascu:

$$BPP = \frac{1}{n} * \sum_{i=0}^{n-1} BP_i * (n - i)$$

Gdje su: BPP i BP_i kao pod 4.

7. Za određenu vrstu osiguranja s ravnomjernom raspodjelom rizika i prosječnim trajanjem osiguranja od m tromjesječja, ako pretpostavimo da je sredina tromjesječja prosječni početak osiguranja, tada se obračun bruto prijenosne premije za obračunsko razdoblje radi po sljedećem obrascu:

$$BPP = \frac{1}{2m} * \sum_{i=0}^{m-1} BP_i * [(2m - 1) - 2i]$$

Gdje je:

BPP = bruto prijenosna premija,

BP_i = zaračunata bruto premija u tromjesječju koje je i tromjesječja prije zadnjeg tromjesječja obračunskog razdoblja.

8. Metoda iz stavka 7. primjerena je za obračunavanje bruto prijenosnih premija aktivnih reosigurateljnih poslova po ugovorima o proporcionalnom kvotnom reosiguranju ako Društvo nema podataka cedenta o tim prijenosnim premijama.

III METODE ZA OBRAČUNAVANJE PRIJENOSNIH PREMIJA NETO OD REOSIGURANJA

1. Prijenosna premija neto od reosiguranja je bruto prijenosna premija umanjena za ugovoreni reosigurateljni dio sukladno važećim ugovorima o reosiguranju.

2. Društvo reosigurateljni dio bruto prijenosne premije određene vrste osiguranja utvrđuje ovisno o tipu ugovora i metodi obračuna bruto prijenosne premije.

3. Kod proporcionalnih ugovora o reosiguranju te pojedinačnog obračuna bruto prijenosne premije reosiguravateljni odnosno suosiguravateljni dio se računa po sljedećem obrascu:

$$BPPR = \frac{r}{100} * BPP$$

Gdje je:

BPP = bruto prijenosna premija,

r = ugovoreni udio (%) reosiguranja u pojedinoj polici, tj. zaračunatoj premiji,

BPPR = reosiguravateljni dio bruto prijenosne premije.

4. Ako Društvo ne razgraničuje proviziju reosiguranja na posebnom računu, *BPPR* je potrebno umanjiti za udio provizije reosiguranja. Kod neživotnih osiguranja pod pojmom provizije reosiguranja smatra se ugovorena provizija reosiguranja.

5. Kod proporcionalnih metoda i neproporcionalnih ugovora o reosiguranju imenovani ovlašteni aktuar društva određuje metodu za koju mora dati obrazloženje. Osnovica za izračun može biti bruto prijenosna premija ili reosiguravateljni dio zaračunate premije.

IV DRUŠTVA ZA REOSIGURANJE

1. Društvo izračunava bruto prijenosnu premiju domaćih aktivnih poslova po metodi obračuna cedenta, ali bez umanjenja za proviziju reosiguranja. Reosiguravateljni dio bruto prijenosne premije, bez umanjenja za proviziju reosiguranja je bruto prijenosna premija reosiguravatelja.

2. Društvo izračunava bruto prijenosnu premiju inozemnih aktivnih reosigurateljnih poslova po metodama iz točke II.

3. Društvo računa smanjenje za retrocesiju po metodi iz točke III.

V POTVRDA OBRAČUNA PRIJENOSNE PREMIJE

Društvo iskazuje u okviru tromjesečnog izvještaja strukturu pričuve prijenosnih premija na obrascu sp 7, koji je sastavni dio Statističkih standarda. Ispunjeni obrazac sp 7 treba biti potpisan od strane imenovanog ovlaštenog aktuara.

MINIMALNI STANDARDI, NAČIN OBRAČUNA I MJERILA ZA IZRAČUN PRIČUVA ŠTETA

I OSNOVNE ODREDBE

1. Ova Mjerila utvrđuju načine i metode izračunavanja bruto pričuva šteta i pričuva šteta neto od reosiguranja, na kraju obračunskog razdoblja.

2. Definicije pojmova

- Bruto pričuve šteta su pričuve šteta, uvećane za očekivane troškove obrade šteta.

- Pričuve šteta neto od reosiguranja su bruto pričuve šteta umanjene za reosiguravateljni dio.
- Pod otvorenom štetom smatramo štetu koja je prijavljena osiguratelju, ali još nije riješena.
- Pod otklonjenom štetom smatramo štetu koja je riješena, a po njoj nije bilo osigurateljne obveze.
- Šteta je djelomično likvidirana ako postoji mogućnost daljnjih likvidacija temeljem osigurateljne obveze (što uključuje i direktne troškove obrade šteta, ako se ne vode odvojeno) i kao takva treba biti u pričuvi za prijavljene štete.
- Šteta je konačno likvidirana ako na dan na koji ju promatramo ne postoji osnova za daljnju isplatu temeljem osigurateljne obveze. Takva šteta ne ulazi u pričuvu za prijavljene štete.
- Reaktivirana šteta je ponovno otvorena već ranije riješena šteta (konačno likvidirana ili otklonjena).
- Naknadno prijavljena šteta u nekom razdoblju je ona šteta koja je nastala prije početka tog razdoblja, a prijavljena je u tom razdoblju.
- Pojedinačno velika šteta ovisi o vrsti osiguranja i određuje ju svako Društvo za sebe.
- Direktni troškovi obrade šteta su troškovi koji se direktno mogu locirati na pojedinu štetu (npr. kamate, sudske pristojbe).
- Indirektni troškovi obrade šteta su troškovi koji nisu locirani na pojedinu štetu (npr. plaće, administrativni troškovi).

3. Društvo utvrđuje pričuve šteta po rizicima unutar vrsta osiguranja, a ako ne može onda po vrstama osiguranja.

4. Za ugovore o osiguranju u kojima su obveze iskazane u stranoj valuti, pričuve šteta obračunavaju se ukoliko je to moguće u stranoj valuti (kod pojedinačne procjene za svaku štetu obračun u stranoj valuti je obavezan) i preračunavaju u kn po tečaju na kraju obračunskog razdoblja na način sukladan odredbama ugovora o osiguranju.

5. Utvrđivanje pričuve šteta

Društvo utvrđuje:

- i) pričuvu za prijavljene štete
- ii) pričuvu za štete koje su nastale i nisu prijavljene do kraja obračunskog razdoblja za koje se utvrđuje pričuva šteta (IBNR), a ako je potrebno, ovisno o načinu utvrđivanja pričuve za prijavljene štete i tehnologiji obrade šteta, i:
- iii) pričuvu za nastale a nedovoljno prijavljene odnosno rezervirane štete (budući razvoj po prijavljenim štetama – IBNER),
- iv) pričuvu za štete koje bi mogle biti reaktivirane u budućnosti,
- v) pričuvu za štete u prijenosu (prijavljene, ali nisu u pričuvi za prijavljene štete ili nezapisane štete – RBNR).

Pričuve navedene od ii) – v) zajednički se nazivaju pričuva za nastale a neprijavljene štete te Društvo nije obvezno svaku od tih pričuva zasebno iskazivati.

II PRIČUVA ZA PRIJAVLJENE ŠTETE

Pričuva za prijavljene štete utvrđuje se za sve štete koje nisu riješene do kraja obračunskog razdoblja.

Društvo može pričuvu za prijavljene štete utvrditi na sljedeće načine:

1. Pojedinačna procjena za svaku štetu utvrđuje se prema procjeni vrijednosti očekivanih iznosa na temelju prikupljenih dokumenata, a u nedostatku dokumenata koristi se mišljenje odgovarajuće stručne osobe (procjenitelja, liječnika, pravnika, ovlaštenog aktuarara itd).

2. Ovisno o karakteristikama pojedinog rizika unutar vrste osiguranja, za utvrđivanje pričuve prijavljenih šteta može se koristiti i jedna od aktuarskih metoda.

3. Paušalna metoda za utvrđivanje pričuve šteta koristi se kod onih rizika unutar vrste osiguranja koji imaju značajan broj šteta i kod kojih većina šteta nije ekstremno različita. Društvo mora najprije izdvojiti otvorene pojedinačno velike štete po pojedinim vrstama osiguranja. Za takve štete iznos pričuve je potrebno utvrditi pojedinačnom procjenom. Paušalnom metodom izračunava se iznos pričuve šteta na sljedeći način:

$$P = (N - n) \times \varphi$$

$$\varphi = \frac{(S - s)}{(M - m)} \times f \times t$$

Gdje je:

P = iznos pričuve šteta bez pričuve za pojedinačno velike štete,

N = broj otvorenih šteta u vrsti osiguranja na dan utvrđivanja pričuve,

n = broj otvorenih pojedinačno velikih šteta na dan utvrđivanja pričuve,

φ = prosječni iznos štete za vrstu osiguranja u tekućem obračunskom razdoblju revaloriziran i korigiran,

S = ukupan iznos likvidiranih šteta u vrsti osiguranja u tekućem obračunskom razdoblju,

s = ukupan iznos likvidiranih pojedinačno velikih šteta u tekućem obračunskom razdoblju,

M = broj konačno likvidiranih šteta u vrsti osiguranja u tekućem obračunskom razdoblju,

m = broj konačno likvidiranih pojedinačno velikih šteta,

f = koeficijent revalorizacije na kraj obračunskog razdoblja,

t = koeficijent korekcije,

Koeficijent korekcije (t) odražava razlike u visinama prosječne likvidirane štete i očekivanog prosječnog iznosa štete u pričuvi kao i trendove u visinama šteta te neka druga saznanja kao što su promjene osigurateljnog pokrivača, promjene sudske prakse itd.

4. Rentne štete

U pričuvi za prijavljene štete utvrđuje se i pričuva za rentne štete iz ugovora o osiguranju od odgovornosti. Pričuva za rentne štete utvrđuje Društvo aktuarskim metodama kao sadašnju vrijednost budućih obveza za rente. Pričuva se utvrđuje za svaku rentnu štetu posebno i pri tom se koristi razborite tablice smrtnosti i diskontira sa stopom koja nije veća od 5% godišnje, te uzima u obzir očekivano povećanje iznosa rente. Ovu pričuvu je potrebno i posebno iskazati.

III PRIČUVA ZA NASTALE, A NEPRIJAVLJENE ŠTETE

Pričuva za nastale a neprijavljene štete utvrđuje se temeljem statističkih podataka za takve štete, podataka o prijavljenim štetama i tehnologije obrade šteta, te ostalih raspoloživih podataka i informacija.

Zavisno od karakteristika pojedine skupine ili vrste osiguranja, portfelja osiguratelja i oblika i kvalitete raspoloživih podataka, pričuva za nastale a neprijavljene štete utvrđuje se sljedećim metodama ili njihovom kombinacijom.

1. Aktuarske metode:

- Osnovna metoda ulančanih ljestvica
- Metoda ulančanih ljestvica prilagođena za inflaciju
- Metoda prosječnog iznosa štete - Pričuva po ovoj metodi utvrđuje se iz projiciranog prosječnog iznosa štete i projiciranog broja šteta obzirom na konačni razvoj šteta
- Metoda očekivane kvote šteta - Očekivana kvota šteta određuje se što je moguće točnije na osnovi podataka društva, pretpostavki na kojima su određene premijske stope odnosno premije, vanjskih statističkih podataka te očekivanih trendova u zakonodavstvu, sudskoj praksi i ostalog. Ova metoda može se koristiti kada zbog nedovoljnosti podataka nije moguće korištenje preciznijih metoda.
- Bornhuetter-Fergusonova metoda
- Metoda tablice odgode
- Ostale aktuarske metode

2. Paušalna metoda po sljedećem obrascu:

$$P = N * \varphi$$
$$\varphi = \frac{(S - s)}{(M - m)} * f * t$$

Gdje je:

P = pričuva za nastale a neprijavljene štete,

N = prosječan broj nastalih šteta, a naknadno prijavljenih u sljedećim godinama, kroz najmanje tri godine prije godine za koju se utvrđuje pričuva šteta,

Kod izračuna prosječnog broja nastalih, a naknadno prijavljenih šteta u sljedećim godinama može se uzeti u obzir korekcija obzirom na broj otklonjenih šteta u naknadno prijavljenim štetama.

φ = prosječna likvidirana šteta u vrsti osiguranja u tekućem obračunskom razdoblju, revalorizirana i korigirana,

S = ukupan iznos likvidiranih šteta u vrsti osiguranja u tekućem obračunskom razdoblju,

s = iznos pojedinačno velikih likvidiranih šteta u tekućem obračunskom razdoblju,

M = ukupan broj konačno likvidiranih šteta u vrsti osiguranja u tekućem obračunskom razdoblju,

m = broj pojedinačno velikih konačno likvidiranih šteta u tekućem obračunskom razdoblju,

f = koeficijent revalorizacije na kraj obračunskog razdoblja,

t = koeficijent korekcije; definiran je u točki II 3.

U vrstama osiguranja kod kojih je broj šteta ($M-m$) mali ili jednak nuli, određujemo φ po procjeni na razini skupine osiguranja ili se uzima prosjek koje druge srodne vrste osiguranja.

U vrstama osiguranja kod kojih je prosječan broj šteta N mali ili jednak nuli, moguće je taj broj procjeniti na razini skupine osiguranja ili se uzima prosjek koje druge srodne vrste osiguranja.

Metoda iz točke III 2. može se koristiti za utvrđivanje pričuve za vrstu osiguranja za koju su ispunjeni sljedeći uvjeti:

- Društvo raspolaže potrebnim podacima za najmanje tri godine koje prethode godini za koju se utvrđuje pričuva šteta,
- portfelj društva u toj vrsti osiguranja je izbalansiran i stabilan (obzirom na zaračunatu premiju, ukupan broj šteta i broj naknadno prijavljenih šteta unutar razdoblja za koje se utvrđuje prosječan broj naknadno prijavljenih šteta),
- velikoj većini broja šteta treba kraće od dvije godine da se prijave i/ili riješe u odnosu na razdoblje izloženosti i/ili nastanka.

Metoda iz točke III 2. nikako se ne može koristiti za utvrđivanje pričuve u osiguranju od odgovornosti za štete na osobama (uključivo i za štete na osobama u osiguranju od automobilske odgovornosti).

3. Paušalna metoda po sljedećem obrascu:

$$P = n_{x+1} * \varphi$$

Gdje je:

P = pričuva za nastale a neprijavljene štete,

n_{x+1} = očekivani broj naknadno prijavljenih šteta (broj šteta koje su nastale do kraja godine za koju se utvrđuje pričuva šteta i nisu bile prijavljene),

φ = očekivani prosječan iznos naknadno prijavljenih šteta,

x = godina na kraju koje utvrđujemo pričuvu za nastale a neprijavljene štete.

Očekivani broj naknadno prijavljenih šteta n_{x+1} procjenjuje se na temelju sljedećih podataka:

B_{x-3} = broj prijavljenih šteta u godini ($x-3$),

B_{x-2} = broj prijavljenih šteta u godini ($x-2$),

B_{x-1} = broj prijavljenih šteta u godini ($x-1$),

B_x = broj prijavljenih šteta u godini (x),

n_{x-2} = broj naknadno prijavljenih šteta u godini ($x-2$),

n_{x-1} = broj naknadno prijavljenih šteta u godini ($x-1$),

n_x = broj naknadno prijavljenih šteta u godini (x).

Očekivani broj naknadno prijavljenih šteta n_{x+1} razmjeran je broju prijavljenih šteta u godini za koju se određuje pričuva šteta:

$$n_{x+1} = k * B_x$$

Gdje je k aritmetička sredina razmjera naknadno prijavljenih šteta i prijavljenih šteta u proteklim godinama:

$$k = \frac{(k_x + k_{x-1} + k_{x-2})}{3}$$

$$k_x = \frac{n_x}{B_{x-1}} \quad k_{x-1} = \frac{n_{x-1}}{B_{x-2}} \quad k_{x-2} = \frac{n_{x-2}}{B_{x-3}}$$

Ukoliko nisu poznati svi podaci o brojčanom stanju šteta za protekle godine, može se aritmetička sredina k računati samo za poznate podatke.

Prosječni iznos naknadno prijavljenih šteta utvrđuje se iz sljedećih podataka:

s_1 = iznos šteta koje su bile u godini (x) naknadno prijavljene i konačno likvidirane,

s_2 = iznos šteta koje su bile u godini (x) naknadno prijavljene i djelomično likvidirane,

s_3 = iznos pričuve šteta za otvorene štete na kraju godine (x) koje su u toj godini naknadno prijavljene.

Očekivani prosječni iznos naknadno prijavljenih šteta jednak je:

$$\varphi = \frac{\{(s_1 + s_2) * f * t + s_3\}}{n_x}$$

f = koeficijent revalorizacije na kraj obračunskog razdoblja

t = koeficijent korekcije; definiran je u točki II 3.

U vrstama osiguranja kod kojih je broj naknadno prijavljenih šteta n_x mali ili jednak nuli, moguće je procjeniti φ na razini skupine osiguranja ili koje druge srodne vrste osiguranja, ili će se primjeniti odšteta u godini (x) koja se odgovarajuće revalorizira na kraj te godine.

Metoda iz točke III 3. može se koristiti za utvrđivanje pričuve za vrstu osiguranja za koju velikoj većini broja šteta treba kraće od dvije godine da se prijave i/ili riješe u odnosu na razdoblje izloženosti i/ili nastanka.

Metoda iz točke III 3. nikako se ne može koristiti za utvrđivanje pričuve u osiguranju od odgovornosti za štete na osobama (uključivo i za štete na osobama u osiguranju od automobilske odgovornosti).

4. Pričuva za nastale a neprijavljene štete na kraju obračunskog razdoblja kraćeg od godine dana može se utvrditi i drugim metodama procjene koje nisu navedene u točkama III 1. – III 3., s tim da u tom slučaju taj iznos ne može biti manji od iznosa pričuve za nastale a neprijavljene štete na kraju prethodne godine.

5. Rentne štete

Ukoliko podaci za utvrđivanje pričuva za nastale a neprijavljene štete ne sadrže i podatke o rentnim štetama, pričuvu za nastale a neprijavljene rentne štete je potrebno posebno utvrditi koristeći metode iz točke III 1.

6. Ako zbog karakteristika korištenih podataka, informacija i metoda, obračunata pričuva za nastale a neprijavljene štete ne sadrži sve dijelove navedene u točki I 5, potrebne pričuve za nastale a nedovoljno prijavljene štete, za reaktivirane štete i za štete u prijenosu utvrđuju se zasebno.

7. Pričuva za nastale a neprijavljene štete ne može biti manja od zbroja iznosa likvidiranih i rezerviranih otvorenih šteta koje su nastale i nisu prijavljene do dana na koji se utvrđuje pričuva šteta, ali su prijavljene do početka izračuna pričuve.

IV TROŠKOVI OBRADJE ŠTETA U PRIČUVI ŠTETA

Troškovi obrade šteta u pričuvi šteta sastavni su dio bruto pričuve šteta, a odnose se na direktne troškove obrade šteta i indirektno troškove obrade šteta.

1. Direktni troškovi obrade šteta u pričuvi mogu biti sastavni dio pričuva za prijavljene štete i pričuva za nastale a neprijavljene štete, ovisno o tome da li su podaci o štetama, korišteni kod izračuna navedenih pričuva, uključivali u cijelosti iznose o direktnim

troškovima obrade šteta. Ukoliko su direktni troškovi obrade šteta u pričuvi sastavni dio pričuva za prijavljene i pričuva za nastale a neprijavljene štete, onda se to mora posebno napomenuti. Ukoliko direktni troškovi obrade šteta u pričuvi nisu u cijelosti sastavni dio pričuva za prijavljene i pričuva za nastale a neprijavljene štete, moraju se posebno obračunati po vrstama odnosno skupinama osiguranja.

2. Minimalni iznos za indirektno troškove obrade šteta u pričuvi je 0,50% od zbroja pričuva za prijavljene štete, pričuva za nastale a neprijavljene štete i direktnih troškova obrade šteta u pričuvi.

V UMANJENJE PRIČUVE ŠTETA ZA REGRESNA POTRAŽIVANJA I SPAŠENE OSTATKE OSIGURANE IMOVINE

1. Umanjenje pričuva štete za očekivana naplaćena regresna potraživanja i spašene ostatke osigurane imovine može biti sastavni dio pričuva za prijavljene i pričuva za nastale a neprijavljene štete, ovisno o tome da li su podaci o štetama korišteni kod izračuna navedenih pričuva uključivali iznose o naplaćenim regresnim potraživanjima, prodanim spašenim i zaprimljenim ostacima osigurane imovine i potraživanja za međunarodne štete.
2. Ukoliko uvjet iz prethodnog stavka nije ispunjen, navedeno umanjeње može se posebno obračunati.
3. Pričuvu šteta Društvo može umanjiti i za oprezno određenu visinu regresnog potraživanja, ukoliko su neosporno ispunjeni svi uvjeti za takvo potraživanje i njegovu naplatu, što se mora posebno napomenuti.

VI PRIČUVA ŠTETA NETO OD REOSIGURANJA

Društvo reosigurateljni dio bruto pričuve šteta određene vrste osiguranja utvrđuje u skladu s odredbama ugovora o reosiguranju i ovisno o primjenjenoj metodi obračuna pričuve šteta.

VII POTVRDA OBRAČUNA PRIČUVE ŠTETA

Društvo iskazuje u okviru tromjesečnog izvještaja strukturu pričuve šteta na obrascu sp 8.1, koji je sastavni dio Statističkih standarda. Ispunjeni obrazac sp 8.1 treba biti potpisan od strane imenovanog ovlaštenog aktuara.

MINIMALNI STANDARDI, NAČIN OBRAČUNA I MJERILA ZA MATEMATIČKU PRIČUVU ŽIVOTNIH OSIGURANJA I DRUGIH OSIGURANJA ZA KOJA SE OBRAČUNAVA MATEMATIČKA PRIČUVA TE POSEBNU PRIČUVU ŽIVOTNIH OSIGURANJA KOD KOJIH OSIGURANIK PREUZIMA NA SEBE INVESTICIJSKI RIZIK

I OSNOVNE ODREDBE

1. Ova mjerila utvrđuju način obračuna matematičke pričuve, način utvrđivanja reosigurateljnog dijela tih pričuva, dozvoljene metode i principe obračuna matematičke pričuve, dozvoljene temelje obračuna matematičke pričuve i način uključivanja neamortiziranih troškova pribave osiguranja u obračun matematičke pričuve. Ova mjerila također utvrđuju obveze upravitelja matematičke pričuve.
2. Odredbe ovih mjerila na odgovarajući se način primjenjuju i na društva za reosiguranje.
3. Društvo dužno je oblikovati matematičku pričuvu za sve dugoročne ugovore o osiguranju osoba kod kojih se kumuliraju sredstva štednje ili sredstva za pokriće povećanih rizika u kasnijim godinama osiguranja, a posebice za:
 - i. životna osiguranja,
 - ii. druga osiguranja kod kojih se upotrebljavaju tablice vjerojatnosti i obračuni kao u životnim osiguranjima (npr. zdravstveno osiguranje s višegodišnjim trajanjem ako je premija osiguranja, neovisno o starosti, jednaka za cijelo vrijeme trajanja osiguranja).
4. Matematička pričuva mora biti dovoljna da omogući ispunjavanje svih razumno predvidivih obveza koje proizlaze iz ugovora o osiguranju i to za sve vrste osiguranja na koja se odnose ova mjerila, a kojima se Društvo bavi.

II UPRAVITELJ MATEMATIČKE PRIČUVE

1. Društvo dužno je imenovati upravitelja matematičke pričuve i dostaviti podatke o imenovanju Agenciji.
2. Upravitelj matematičke pričuve mora biti ovlašten aktuar.
3. Upravitelj matematičke pričuve:
 - i. kontrolira da je matematička pričuva u skladu s preuzetim obvezama Društva,
 - ii. kontrolira konzistentnost matematičke pričuve,
 - iii. daje preporuke za ulaganje matematičke pričuve kako bi se matematička pričuva uložila u skladu s preuzetim obvezama Društva i u skladu sa Zakonom o osiguranju i drugim podzakonskim aktima,
 - iv. kontrolira ulaganja matematičke pričuve,
 - v. kontrolira knjigovodstveno stanje sredstava matematičke pričuve.
4. O ispravnosti obračuna i načinu angažiranja sredstava matematičke pričuve, dostavlja Upravi Društva i Agenciji, izvješće na kraju svakog tromjesečja i po godišnjem obračunu za tekuću godinu.

III PRINCIPI OBRAČUNA MATEMATIČKE PRIČUVE

Matematička pričuva treba biti obračunata u skladu sa sljedećim principima:

1. Matematička pričuva treba biti obračunata dovoljno opreznim prospektivnim aktuarskim obračunom kao razlika sadašnje vrijednosti svih budućih obveza definiranih uvjetima i ugovorom o osiguranju za svaki pojedini ugovor o osiguranju, uključujući:
 - sve zajamčene naknade, uključujući zajamčene otkupne vrijednosti,
 - udjele u dobiti na koje ugovaratelji osiguranja, pojedinačno ili kolektivno, imaju pravo neovisno kako su ti udjeli u dobiti opisani i neovisno o tome da li su dana jamstva o visini udjela u dobiti,
 - sve opcije dostupne ugovaratelju osiguranja prema uvjetima ugovora o osiguranju,
 - troškove pri čemu troškovi uključuju i provizije i sadašnje vrijednosti svih budućih obveza ugovaratelja osiguranja po svakom od tih ugovora o osiguranju (npr. uplate premija);

2. Oprezan obračun nije obračun »najboljom procjenom«, već mora uključiti odgovarajuće dodatke za štetno odstupanje relevantnih faktora. Pri određivanju temelja obračuna treba uzeti u obzir sve okolnosti koje mogu utjecati na promjene i kolebanja statističkih podataka vodeći računa o zemljopisnom području u kojem se preuzima obveza, tipu ugovora o osiguranju, individualiziranim povećanim rizicima i očekivanim administrativnim troškovima i troškovima pribave osiguranja;
3. Metoda obračuna matematičke pričuve mora biti ne samo razumna po sebi, već također mora biti razumna uzimajući u obzir metodu utvrđivanja vrijednosti sredstava u koja je matematička pričuva uložena;
4. Matematička pričuva obračunava se u pravilu odvojeno za svaki ugovor o osiguranju. Agencija može dozvoliti upotrebu statističkih i matematičkih postupaka, ukoliko se može pokazati da taj postupak daje približno iste rezultate kao i pojedinačni obračun. Princip odvojenih obračuna ne smije ni u kojem slučaju spriječiti stvaranje dodatnih pričuva za općenite rizike koji nisu individualizirani;
5. Ako je otkupna vrijednost osiguranja zajamčena, iznos matematičke pričuve za pojedini ugovor u svakom trenutku mora biti najmanje u visini otkupne vrijednosti zajamčene u tom trenutku;
6. Prijenosne premije osiguranja za koja se obračunava matematička pričuva uključuju se u matematičku pričuvu; prijenosne premije dopunskih osiguranja uz životna osiguranja za koja se ne obračunava matematička pričuva iskazuju se na pozicijama prijenosne premije;
7. Negativna matematička pričuva nije dozvoljena i postavlja se na 0;
8. Premije za novozaključena osiguranja moraju biti dovoljne da, na temelju razumnih aktuarskih pretpostavki, omoguće Društvu ispunjenje svih njegovih obveza, a posebno oblikovanje odgovarajuće matematičke pričuve;
9. U slučaju ugovora koji sudjeluju u dobiti metoda obračuna matematičke pričuve može implicitno uzeti u obzir buduće udjele u dobiti svih vrsta, na način koji je konzistentan s drugim pretpostavkama o budućem iskustvu i s važećom metodom raspodjele dobiti. Temelji obračuna matematičke pričuve moraju ostaviti dovoljno prostora da omoguće ostvarenje predviđenog sudjelovanja u dobiti;
10. Dodaci za buduće troškove mogu biti implicitni ili eksplicitni, a u svakom slučaju ukupno ne smiju biti manji od razborite procjene relevantnih budućih troškova;
11. Metoda obračuna matematičke pričuve ne smije biti podložna diskontinuitetima iz godine u godinu nastalim zbog proizvoljnih promjena metode ili temelja obračuna i mora biti takva da omogući distribuciju dobiti na adekvatan način tijekom trajanja svakog ugovora o osiguranju. Ovaj zahtjev ne smije se tumačiti na način da spriječi promjenu kamatne stope za obračun matematičke pričuve ukoliko promjena proizlazi iz promjena kamatnih stopa na tržištu, ili promjenu pretpostavki o smrtnosti ili drugih pretpostavki u obračunu matematičke pričuve, ako te promjene proizlaze iz promjena, stvarnog ili procijenjenog budućeg iskustva Društva;
12. Društvo treba omogućiti uvid u temelje i metode upotrijebljene u obračunu matematičke pričuve uključujući pričuvu za udjele u dobiti svim zainteresiranim osobama;
13. Ako su obveze osiguratelja iskazane u stranoj valuti, matematička pričuva obračunava se u toj valuti, a preračunava u kune na datum obračuna pričuve, na način sukladan odredbama ugovora o osiguranju.

IV METODE OBRAČUNA MATEMATIČKE PRIČUVE I POSEBNE PRIČUVE ŽIVOTNIH OSIGURANJA KOD KOJIH OSIGURANIK PREUZIMA NA SEBE INVESTICIJSKI RIZIK

IV 1. Životna osiguranja kod kojih ugovaratelj osiguranja snosi rizik ulaganja

1. Za životna osiguranja kod kojih ugovaratelj osiguranja snosi rizik ulaganja obračunava se zasebna matematička pričuva, na način iz dijela IV. 2., za pokriće rizika smrti, troškova obavljanja djelatnosti ili drugih rizika poput zajamčenih isplata o dospijeću ili zajamčenih otkupnih vrijednosti.
2. Za životna osiguranja kod kojih ugovaratelj osiguranja snosi rizik ulaganja uz navedenu matematičku pričuvu, potrebno je oblikovati i odgovarajuću posebnu pričuvu za naknade osigurane ugovorom o osiguranju koje su direktno vezane za vrijednost ulaganja.
3. Kada su naknade osigurane ugovorom direktno vezane za vrijednost jedinica investicijskog fonda ili za vrijednost imovine sadržane u investicijskom fondu Društva, obično podijeljenom na jedinice, posebne pričuve za te naknade moraju biti prikazane što je moguće približnije s tim jedinicama ili, ako jedinice nisu određene toj imovini.
4. Kada su naknade osigurane ugovorom direktno vezane za indeks dionica ili neku drugu referentnu vrijednost različitu od onih navedenih u prethodnom stavku, posebne pričuve za te naknade moraju biti prikazane što je moguće približnije ili s jedinicom za koju se smatra da predstavlja referentnu vrijednost ili, u slučaju kada jedinice nisu određene, s imovinom odgovarajuće sigurnosti i mogućnosti prodaje koja korespondira što je moguće približnije s onima na kojima se određena referentna vrijednost temelji.
5. Vrijednost posebne pričuve iz prethodnih stavaka obračunava se kao broj jedinica dodijeljenih ugovoru o osiguranju pomnožen s odgovarajućom vrijednosti jedinice ili, u slučaju kada jedinice nisu određene, vrijednosti na datum vrednovanja bilo koje druge mjere pridruženja ugovoru ekvivalentne jedinicama.
6. Za životna osiguranja kod kojih ugovaratelj osiguranja snosi rizik ulaganja nije dozvoljeno umanjeње posebne pričuve za neamortizirane troškove pribave osiguranja. Troškove pribave osiguranja dozvoljeno je razgraničiti, i iskazati ih sukladno računovodstvenom standardu društava za osiguranje, do visine stvarnih troškova pribave, ali ne više od 3,5% manjeg od:
 - i. iznosa koji bi se na datum vrednovanja isplatio u slučaju smrti, i
 - ii. zbroja vrijednosti, na datum vrednovanja, jedinica pridruženih ugovoru o osiguranju (ili, u slučaju kada jedinice nisu određene, vrijednosti na datum vrednovanja bilo koje druge mjere pridruženja ugovoru ekvivalentne jedinicama) i ukupnog iznosa budućih premija za vrijeme trajanja osiguranja, ali najviše uključujući premije koje se plaćaju do 75 godina starosti osiguranika ako je trajanje osiguranja dulje.

IV 2. Ostala osiguranja

1. Matematička pričuva obračunava se prospektivnom neto metodom kao razlika:
 - sadašnje vrijednosti svih budućih obveza po ugovorima o osiguranju definiranih uvjetima i ugovorom o osiguranju, uključujući ugovorene svote i udjele u dobiti na koje ugovaratelji osiguranja, pojedinačno ili kolektivno, imaju pravo neovisno kako su ti udjeli u dobiti opisani i neovisno o tome da li su dana jamstva o visini udjela u dobiti, i
 - sadašnje vrijednosti svih budućih uplata tehničke premije.

2. Kod ugovora o osiguranju kod kojih je trajanje osiguranja dulje od trajanja plaćanja premije u obračun matematičke pričuve eksplicitno se uključuju budući troškovi uprave.
3. U temeljnim životnim osiguranjima dozvoljeno je smanjenje matematičke pričuve za neamortizirane stvarne troškove pribave osiguranja (cilmerizacija), pri čemu stopa cilmerizacije ne može biti viša od 3,5% od ugovorene svote odnosno od godišnjeg iznosa rente (u oba slučaja ne uključujući dobit). Obračunati iznos neamortiziranih troškova pribave osiguranja obvezno se iskazuje u prilogu financijskih izvješća.
4. Tehnička premija u obračunu matematičke pričuve, diskontiranje neamortiziranog troška pribave osiguranja i diskontiranje vrijednosti budućih obveza obračunavaju se na temelju istih temelja obračuna.
5. Tehnička premija koja se koristi u obračunu matematičke pričuve uvećana za dozvoljeni godišnji iznos cilmerizacije u smislu stavka 3. ne smije biti ni u kojem slučaju veća od 90% bruto premije iz ugovora o osiguranju za razdoblje za koje je obračunata tehnička premija. U slučaju da uvjet iz prve rečenice nije zadovoljen, u obračunu matematičke pričuve umjesto tehničke premije uvećane za dozvoljeni iznos cilmerizacije uzima se 90% bruto premije. Bruto premija iz prethodnih rečenica ne uključuje doplatke na osnovnu premiju iz cjenika poput doplatka za ispodgodišnje plaćanje premije, fiksne troškove po polici i slično.
6. U slučaju da su predviđeni budući troškovi za postojeća osiguranja veći od implicitno uračunatih troškova u obračunu matematičke pričuve (razlika stvarne bruto premije i tehničke premije koja se koristi u obračunu matematičke pričuve uvećane za dozvoljeni iznos cilmerizacije) Društvo dužno je oblikovati dodatnu pričuvu. Iznos dodatne pričuve, te pretpostavke i metoda za procjenu budućih troškova sastavni su dio Izvješća imenovanog ovlaštenog aktuaru o obračunu matematičke pričuve.
7. U slučaju potrebe za stvaranjem dodatnih pričuva za općenite rizike koji nisu individualizirani iznos, te pretpostavke i metoda obračuna dodatne pričuve sastavni su dio Izvješća imenovanog ovlaštenog aktuaru o obračunu matematičke pričuve.
8. Za grupna osiguranja zaključena po jednoj dobi s pojedinačnim policama matematička pričuva se obračunava prema stvarnoj pristupnoj dobi svakog osiguranika.
9. Ako za određeni tip ugovora o osiguranju nije moguće koristiti neto metodu obračuna matematičke pričuve zbog svojstava ugovora o osiguranju, matematička pričuva se obračunava drugom prospektivnom metodom u skladu s ovim mjerilima, a posebice principima izračuna matematičke pričuve iz točke III. i odredbama ove točke. U tom slučaju potrebna je prethodna suglasnost Agencije.
10. Matematička pričuva na datum vrednovanja dobiva se linearnom interpolacijom obračunatih matematičkih pričuva (prije eventualnog postavljanja na 0) na početku i na kraju tekuće godine osiguranja. Za temeljna životna osiguranja matematičkoj pričuvi na datum vrednovanja dodaje se prijenosna premija uzimajući u obzir način plaćanja premije. Obračun prijenosne premije temelji se na tehničkoj premiji, troškovima uprave i dozvoljenom godišnjem iznosu cilmerizacije iz ugovora o osiguranju. Ukoliko je tako dobivena matematička pričuva negativna, postavlja se na 0.
11. Unutar financijske godine Društvo dužno je po isteku svakog mjeseca povećavati matematičku pričuvu na temelju pojedinačnih mjesečnih obračuna analognih obračunima na kraju financijske godine ili na temelju privremenih mjesečnih obračuna.
 12. Privremeni mjesečni obračun matematičke pričuve unutar financijske godine, za ukupno poslovanje, obračunava Društvo kao razliku prihoda i rashoda na sljedeći način:
 - i. Prihodi:
 - zaračunate bruto premije osiguranja,
 - prinos od ulaganja matematičke pričuve,
 - ii. Rashodi:

- obračunate naknade iz osiguranja, neto od reosiguranja,
- ukalkulirani troškovi poslovanja,
- reosigurateljna premija.

iii. Postotak ukalkuliranih troškova koji se može primijenjivati tijekom sljedeće financijske godine na kraju prethodne financijske godine oprezno određuje aktuar uzевši u obzir predviđenu strukturu budućeg portfelja. Iznos i metoda određivanja tog postotka sastavni su dio Izvješća imenovanog ovlaštenog aktuara o obračunu matematičke pričuve. 13. Matematička pričuva se na temelju mjesečnih obračuna ne umanjuje, kod privremenih mjesečnih obračuna ako su rashodi veći od prihoda, odnosno kod pojedinačnih mjesečnih obračuna ako je obračunata matematička pričuva manja od matematičke pričuve prethodnog obračuna. U iznimnim slučajevima na temelju pojedinačnih mjesečnih obračuna dozvoljeno je umanjenoje matematičke pričuve unutar financijske godine.

V TABLICE VJEROJATNOSTI

1. Izbor tablica vjerojatnosti koje će se primijeniti u obračunu matematičke pričuve (poput tablica smrtnosti, tablica poboljevanja, tablica odustanaka od osiguranja, tablica bračnog statusa i slično) treba biti razborit. U obzir treba uzeti relevantne trendove u iskustvu Društva i osigurateljne industrije u cijelosti, očekivane trendove, politiku preuzimanja u osiguranje i druge promjene koje mogu značajno utjecati na rezultat.

2. Kod ugovora o osiguranju kod kojih pretpostavke o smanjenju smrtnosti povećavaju matematičku pričuvu, treba pri određivanju smrtnosti u obračunu matematičke pričuve primijeniti odgovarajuće korekcije za buduće smanjenje smrtnosti. Kod životnih osiguranja koja pokrivaju rizik smrti i zdravstvenih osiguranja treba pri određivanju vjerojatnosti smrtnosti i poboljevanja uzeti u obzir moguće promjene rizika iz poznatih bolesti čiji utjecaj još nije evidentiran u postojećim tablicama vjerojatnosti.

3. Pri određivanju tablica vjerojatnosti za obračun matematičke pričuve u pravilu treba koristiti najnovije službene tablice vjerojatnosti i druge statistike Republike Hrvatske. Iznimno je dozvoljeno korištenje i drugih tablica vjerojatnosti ako se njihovom primjenom dobivaju veći iznosi matematičke pričuve i ako imenovani ovlašteni aktuar to obrazloži u izvještaju imenovanog ovlaštenog aktuara o obračunu matematičke pričuve.

Uz navedeno obrazloženje trebaju biti navedene korištene tablice vjerojatnosti, razlozi njihove upotrebe te iznosi povećanja matematičke pričuve po svakom cjeniku, u kojem su korištene druge tablice vjerojatnosti.

4. U slučaju da u portfelju osiguratelja ima više od 10% osiguranika s prebivalištem izvan Republike Hrvatske, za ugovore o osiguranju tih osiguranika treba uzeti u obzir iskustva i trendove u tablicama vjerojatnosti zemlje njihovog prebivališta, uz predhodno odobrenje Agencije.

VI KAMATNA STOPA

1. Kamatna stopa koja se koristi u obračunu matematičke pričuve treba biti razborito odabrana i treba zadovoljavati sljedeće uvjete:

- i. Najviša kamatna stopa za obračun matematičke pričuve u 2009. godini iznosi 3,3% pri čemu kamatna stopa ne smije biti viša od prosječnog prinosa koji je Društvo postiglo ulaganjem sredstava matematičke pričuve u prethodne tri godine. Agencija će utvrditi kamatne stope za naredno razdoblje.
- ii. Prosječan prinos iz točke i. računa se kao ponderirani prosjek prinosa na matematičku pričuvu u posljednje tri godine, pri čemu se za pondere uzima prosječna vrijednost matematičke pričuve tijekom godine, a prinos u određenoj godini se izračunava kao:

$$P = \frac{P_U - T_U}{V_{MPZO}}$$

Gdje je:

P = prinos,

P_U = ukupni prihod ulaganja matematičke pričuve,

T_U = ukupni trošak ulaganja matematičke pričuve,

V_{MPZO} = prosječna vrijednost matematičke pričuve tijekom promatrane financijske godine.

– Prosječna vrijednost matematičke pričuve izračunava se tako da se uzima vrijednost matematičke pričuve na najmanje dva datuma tijekom promatrane financijske godine i to na početku i kraju financijske godine.

– Prinos se izračunava posebno za svaku financijsku godinu.

– Prosječan prinos dobiva se kao zbroj prinosa pomnoženih s prosječnom vrijednošću matematičke pričuve za posljednje tri pune financijske godine (u godišnjim financijskim izvješćima uključujući godinu za koju se radi obračun matematičke pričuve) i podijeljen sa zbrojem prosječnih vrijednosti matematičke pričuve.

iii. Društvo za osiguranje nije obvezno koristiti tako visoku kamatnu stopu;

iv. Odredbe prethodnih točaka ne odnose se na matematičke pričuve životnih osiguranja u kojima ugovaratelj osiguranja snosi rizik ulaganja iz točke IV.1.

VII REOSIGURANJE

1. Reosigurateljni dio matematičke pričuve obračunava se u skladu s odredbama ugovora o reosiguranju.

2. Reosigurateljni dio sredstava matematičke pričuve veći od 15% ukupno obračunate matematičke pričuve treba biti deponiran kod Društva, a podliježe odredbama ulaganja kao dio matematičke pričuve. Navedeno se ne primjenjuje ako je reosiguran samo rizik smrti.

3. Društvo za reosiguranje obračunava matematičku pričuvu u skladu s odredbama ugovora o reosiguranju. Umanjenje matematičke pričuve za dio predan u retrocesiju obračunava se u skladu s odredbama ugovora o retrocesiji.

VIII IZRADA I POTVRDA OBRAČUNA MATEMATIČKE PRIČUVE

Imenovani ovlašteni pri utvrđivanju ispravnosti obračuna matematičke pričuve treba:

1. Provjeriti da li se računalni programi za obračun matematičke pričuve i dokumentacija izrađena na temelju tih računalnih programa temelji na vjerodostojnim izvornim podacima i da li udovoljavaju programiranim računskim kontrolama računalnih izračuna;

2. Provjeriti da li je suma matematičke pričuve Društva i obveze reosiguratelja dovoljna za pokriće svih obveza iz ugovora o osiguranju na kraju promatrane financijske godine;

3. Provjeriti da li su premije za ugovore o osiguranju koji su zaključeni tijekom financijske godine dovoljne da na temelju razumnih aktuarskih pretpostavki i uzimajući u obzir druge financijske izvore Društva koji su dostupni za tu svrhu, omoguće Društvu ispunjenje svih njegovih obveza u odnosu na te ugovore o osiguranju, a posebno oblikovanje odgovarajuće matematičke pričuve;

4. Za svaku od točaka navedenih u prethodnom stavku imenovani ovlašteni aktuar treba u Mišljenju imenovanog ovlaštenog aktuaru o obračunu matematičke pričuve navesti da li je zadovoljena;

5. Imenovani ovlašteni aktuar dužan je uz Mišljenje imenovanog ovlaštenog aktuaru o obračunu matematičke pričuve izraditi i Izvještaj imenovanog ovlaštenog aktuaru o obračunu matematičke pričuve koje se dostavlja Agenciji zajedno s financijskim izvještajima;

6. Izvještaj imenovanog ovlaštenog aktuaru o obračunu matematičke pričuve treba sadržavati za svaki tip ugovora o osiguranju:

- detaljan opis obveza, bitnih za obračun matematičke pričuve, definiranih uvjetima osiguranja i ugovorom o osiguranju, uključujući sve garantirane naknade, način raspodjele dobiti i opcije;
 - temelje obračuna i metodu kojima je obračunata matematička pričuva;
 - ukoliko je korištena modificirana neto metoda ili druga metoda u skladu s odredbama točke IV. ovih Mjerila detaljan opis metode, i pojašnjenje zbog čega je korištena druga metoda;
 - iznose, temelje obračuna, pretpostavke i metode obračuna za sve dodatne pričuve uključene u matematičku pričuvu poput pričuve za neindividualizirane rizike, pričuve za buduće troškove, pričuve za specijalne garancije i opcije;
 - iznos i metodu određivanja postotka za izračun ukalkuliranih troškova poslovanja u privremenim mjesečnim obračunima;
 - ukoliko su korištene promijenjene tablice vjerojatnosti u smislu točke V. ovih Mjerila detaljan opis i razlog promijena, te metodu izračuna;
 - popunjene obrasce definirane od Agencije;
7. Društvo iskazuje u okviru tromjesečnog izvještaja strukturu matematičke pričuve na obrascima sp 13, koji su sastavni dio Statističkih standarda. Ispunjeni obrasci sp 13 trebaju biti potpisani od strane imenovanog ovlaštenog aktuara.

IX ODREDNICE POJMOVA, OBRAZLOŽENJA IZRAZA I OBJAŠNJENJA

1. Zaračunatom premijom smatra se naplaćena premija (stvarno naplaćena premija uključujući naplaćeni dio djelomično naplaćenih rata). Dospjele djelomično naplaćene rate mogu se smatrati naplaćenima ukoliko je naplaćeno najmanje 50% rate.
2. Troškovi pribave osiguranja uključuju samo neposredne troškove pribave osiguranja od zaračunate premije. Pod neposrednim troškovima pribave smatraju se troškovi provizije za zaključena osiguranja i troškovi zaposlenika direktno i isključivo zaposlenih na pribavi osiguranja, odnosno u slučaju zaposlenika koji obavljaju više poslova razmjerni dio troškova tog zaposlenika za dio radnog vremena koji prosječno godišnje provodi na direktnim i isključivim poslovima pribave osiguranja. Troškovi ispostavljanja dokumenata o osiguranju ili uključivanja ugovora o osiguranju u portfelj, kao i posredni troškovi poput troškova reklame ili administrativni troškovi vezani s obradom ponude i izdavanjem police ne smatraju se neposrednim troškovima pribave i nije ih dozvoljeno razgraničavati.
3. Temelji obračuna matematičke pričuve su tablice vjerojatnosti (tablice smrtnosti, tablice poboljevanja, tablice odustanaka, tablice bračnog statusa i slično), kamatna stopa i troškovi.
4. Matematička pričuva obračunata u skladu s ovim Mjerilima je matematička pričuva, bruto iznos.
5. Matematička pričuva, bruto iznos umanjena za dio predan u reosiguranje je matematička pričuva, neto od reosiguranja.
6. Datumom vrednovanja u smislu ovog Pravilnika smatra se datum na koji se odnosi obračun matematičke pričuve.
7. Individualiziranim rizicima smatraju se rizici koji se odnose na pojedinca, primjerice rizici zanimanja, sporta ili bolesti osiguranika.
8. Neindividualiziranim rizicima smatraju se rizici koji se ne odnose na pojedinca, već na veću grupu ili sve osiguranike zbog primjerice zemljopisnog područja na kojem osiguranici borave ili pojave nove bolesti.

MINIMALNI STANDARDI, NAČIN OBRAČUNA I MJERILA ZA PRIČUVE ZA KOLEBANJE ŠTETA

I OSNOVNE ODREDBE

1. Ova Mjerila za pričuve za kolebanje šteta utvrđuju način obračuna pričuve za kolebanje šteta.
2. Društvo utvrđuje pričuve za kolebanje šteta po vrstama osiguranja sukladno ovom Pravilniku.
3. Pričuva za kolebanje šteta ne utvrđuje se za dugoročne ugovore osiguranja osoba kod kojih se kumuliraju sredstva štednje ili sredstva za pokriće povećanih rizika u kasnijim godinama osiguranja.

II NAČIN OBRAČUNA

1. Podaci potrebni za izradu

Za izračun (utvrđivanje) pričuve za kolebanje šteta koriste se sljedeći podaci:

- i. kvota šteta za pojedinu osigurateljnu skupinu (vrstu) u obračunskom razdoblju na kraju kojeg se utvrđuje pričuva,
- ii. kvote šteta za pojedinu osigurateljnu skupinu (vrstu) i to za svaku godinu posebno u n-godišnjem neprekidnom razdoblju koje prethodi obračunskom razdoblju za koje se utvrđuje pričuva.

2. Kvote šteta računaju se počevši od 1998. godine. Svake godine broj promatranih godina n (iz točke 2. prethodnog stavka) na temelju kojih se računa prosječna kvota šteta uvećava se za jednu godinu sve dok ne dosegne 10.

Ako u razdoblju za određivanje prosječne kvote šteta Društvo nije obavljalo poslove pojedine osigurateljne skupine (vrste), dužno je za to razdoblje koristiti ukupnu kvotu šteta za cijelo tržište u Republici Hrvatskoj.

3. Kvote šteta iz prethodnog stavka objavljuje Agencija.

4. Kvota šteta je kvocijent mjerodavne štete i mjerodavne premije pomnožen sa 100 (KŠi).

Mjerodavna šteta (MŠ) znači:

$$M\dot{S} = B\dot{S} - \dot{S}R \pm PP\dot{S} \pm PP\dot{S}R \pm PPB \pm POOP - PKOP$$

Gdje je:

$M\dot{S}$ = mjerodavna šteta u promatranom razdoblju,

$B\dot{S}$ = obračunate (bruto) odštete,

$\dot{S}R$ = udio reosiguranja u odštetama,

$PP\dot{S}$ = promjena pričuve šteta (nastalih prijavljenih i nastalih neprijavljenih),

$PP\dot{S}R$ = promjena pričuve šteta, udio reosiguranja

PPB = promjena pričuve za bonuse,

$POOP$ = promjena ostalih osigurateljno-tehničkih pričuva,

$PKOP$ = prihodi od kamata ostvarenih na osigurateljno-tehničkim pričovama.

Mjerodavna premija (MP) znači:

$$MP = ZBP - PRE \pm PPP \pm PPPR,$$

Gdje je:

MP = mjerodavna premija u promatranom razdoblju,

ZBP = zaračunata bruto premija,

PRE = premija predana u reosiguranje,

PPP = promjena bruto pričuva prijenosnih premija,

$PPPR$ = promjena pričuva prijenosnih premija, udio reosiguranja.

Ako su u promatranom razdoblju:

$M\dot{S} \leq 0$ i $MP \geq 0$ tada je $K\dot{S}_i = 0$,

$M\dot{S} > 0$ i $MP \leq 0$ ili $M\dot{S} = 0$ i $MP < 0$ tada je $K\dot{S}_i = 130$,

$M\dot{S} < 0$ i $MP < 0$ tada je $K\dot{S}_i = \frac{MP}{M\dot{S}} \cdot 100$.

5. Temeljem izračunate kvote štete za razdoblje iz II 1. ii, na način opisan u II 4., izračunava se prosječna kvota štete (PKŠ) i standardna devijacija (SD):

$$PK\check{S} = \frac{\sum_{i=1}^n K\check{S}_i}{n} \quad SD = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^n (K\check{S}_i - PK\check{S})^2}{n}}$$

Gdje je:

n = broj promatranih godina (u pravilu 10)

$K\check{S}_i$ = kvota šteta u godini »i«

Za izračun PKŠ i SD ne koriste se podaci o kvoti šteta ($K\check{S}_0$) za obračunsko razdoblje za koje se utvrđuje pričuva za kolebanje šteta.

Ako je $K\check{S}_i$ u nekoj godini veća od 130, za izračun PKŠ i SD izjednačit će se na 130.

6. Pričuva za kolebanje šteta na kraju obračunskog razdoblja utvrđuje se ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:

i. $K\check{S}_i$ za $i=1, \dots, n$ najmanje jednom je iznad 100;

ii. SD za promatrano razdoblje iznosi najmanje 5.

7. Gornja granica obveze

Mjerodavna premija u obračunskom razdoblju (MPo) računa se po formuli danoj u II 4. Ako se izračunom dobije $MPo < 0$, tada se MPo stavlja na nulu.

Gornja granica obveze (GGO) dobije se tako da se MPo pomnoži s višekratnikom standardne devijacije (SD) iz II 5. podjeljenim sa 100 i to:

i. za osigurane usjeva i nasada (šifra 09.11)

ii. osiguranje kredita (šifra 14)

sa šesterokratnikom standardne devijacije,

iii. za sve ostale vrste rizika (osiguranja)

s četverokratnikom standardne devijacije.

8. Povećanje pričuve za kolebanje šteta

Pričuva za kolebanje šteta povećava se za 3,5% gornje granice obveze (utvrđene prema II 7.).

Ako bi povećanjem iz prethodnog stavka pričuva za kolebanje šteta premašila gornju granicu obveze (utvrđenu prema II 7.), pričuva se povećava samo do gornje granice obveze.

Ako je pričuva za kolebanje šteta na početku obračunskog razdoblja veća od GGO pričuva se ne povećava.

9. Smanjenje pričuve za kolebanje šteta

Ako je kvota šteta u tekućem obračunskom razdoblju veća od prosječne kvote šteta (utvrđene prema II 5.), pričuva za kolebanje šteta smanjuje se za iznos

$$SP = (K\check{S}_0 - PK\check{S}) \% \cdot MPo$$

Gdje je:

SP = smanjenje pričuve za kolebanje šteta

$K\check{S}_0$ = kvota šteta u obračunskom razdoblju.

10. Iznos pričuve na kraju obračunskog razdoblja

Kada su ispunjeni uvjeti iz II 6. pričuva za kolebanje šteta na kraju obračunskog razdoblja dobije se primjenom II 8. i 9.

Iznos pričuve za kolebanje šteta na kraju obračunskog razdoblja ne može biti manji od nule niti veći od GGO.

11. Kada nisu ispunjeni uvjeti iz II 6 nije potrebno utvrđivati pričuvu za kolebanje šteta, iznos pričuve na kraju obračunskog razdoblja je nula.

III IZRADA I POTVRDA OBRAČUNA PRIČUVE ZA KOLEBANJE ŠTETA

Društvo iskazuje u okviru godišnjeg izvještaja strukturu pričuve za kolebanje šteta na obrascu sp 10, koji je sastavni dio Statističkih standarda. Ispunjeni obrazac sp 10 treba biti potpisan od strane imenovanog ovlaštenog aktuara.